

Posudek oponenta bakalářské práce Jakuba Cepníka
Člověk proti lidu, lid proti člověku

Bakalářská práce Jakuba Cepníka o vztahu jedince a společnosti ve dvou Weilových románech z druhé poloviny třicátých let 20. století je promyšleně rozvržená a výborně napsaná studie, která se zabývá Weilovými díly jako v první řadě díly uměleckými, nikoli jako „svědectvími o...“, a to je její první zisk. Autor bakalářské práce v tomto ohledu postupuje ještě zdrženlivě, jeho exkurs na s. 9–10 o tom, jak instrumentálně byly a jsou spisovatelovy „moskevské“ romány recipovány, by mohl být daleko obšírnější, včetně literatury předmětu posledních třiceti let, už po „bezpečném“ vydání obou próz – ale i tuto decentnost je třeba přičíst ke kladům práce, která je stylisticky a noeticky prosta všech začátečnických rysů.

Druhý zisk této studie leží v teoretických východiscích výzkumu (s. 17–26). Jak koncepce LEFu, resp. Nového LEFu, tak přístup Bedřicha Václavka jsou vhodně zvolenými oporami pro čtení Weilových románů. Obojí je pro dnešní uchopení dosti náročné, zejména kvůli pojmoslovnému aparátu, raženému v oborech estetiky a literární historie po roce 1948, který na jednotlivé kategorie navrší zátěž předstíraných postupů a trivializovaných, vlastně vyprázdněných obsahů. Pojednání Jakuba Cepníka je při všem nutném zjednodušení přehledné a vychází z analýzy základních textů obou linií, tj. jak literatury faktu, tak socialistického realismu dvacátých a třicátých let.

Třetím ziskem předkládané bakalářské práce je vlastní rozbor obou Weilových románů, jež doporučuji po drobných úpravách žánrového, resp. technického charakteru publikovat v odborném tisku. Cepníkovy nálezy o ztvárnění času (zvláště pasáže o sémantice gramatických časů, s. 29–30!), struktuře vyprávění a prostředcích jeho rytmizace jsou původní, stejně jako výklad titulního tématu a typologie postav.

Myslím, že předpokladem tohoto úspěchu je kromě takových věcí, jako jsou pozornost, trpělivost a bezpředsudečnost, také citlivost a pokora, které nejsou dány každému. Jakub Cepník při svém postupu průběžně upozorňuje – prostřednictvím modálního slovesa „moci“, pomocí stylových obrátů jako „zdá se“ nebo odkazy na nejednoznačnost zkoumaných jevů – na nutnou podmíněnost takového čtení, ale právě tím posiluje věrohodnost a věrojatnost svých nálezů.

Od oponenta práce se očekávají námítky, ale já jsem se záměrně soustředil na zdůraznění předností této studie, neboť ve světle její koherence a argumentovanosti pokládám několik jednotlivin,* které by mohly být propracovanější nebo nuancovanější, za nepodstatné.

Autor prokázal schopnost poučeného literárněteoretického studia, literárněhistorického materiálového výzkumu a interpretace. Doporučuji jeho práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

Doc. dr. Michael Špirit

2. února 2021

* Např. užití pojmu „autenticita“ (s. 13 a 14) při výkladu o lefovské literatuře faktu nebo zvýrazněná distinkce mezi komunismem jako konkrétní realizací politického systému a teorií J.-L. Nancyho (s. 78) – já osobně vnímám obojí v doplňující se shodě, ale hlavně: vzhledem k celku výkladu Jakuba Cepníka je to vedlejší. – K suverénně zvládnutému řemeslu psaní odborného textu mám připomínku jedinou (z čehož je vidět, jak marginální připomínka to je): pokud za citací následuje v závorce stránkový údaj, tečka se dělá až za zadní závorkou.